

Aan het gemeentebestuur
Amsterdam, 18 december 2025

Betreft: Voorwoord Culturele Investeringsrekening 2026

Vorbij de overlevingsstand

Geachte leden van het gemeentebestuur,

Op 18 maart 2026 stemmen Amsterdammers voor hun toekomst, voor het perspectief van de stad. U bent daarin als stem van de stad de essentiële schakel, de agendabepaler en beschermer van die toekomst. Niet alleen voor morgen of over een jaar, maar voor de lange termijn. Keuzes nu, investeringen en beleid, zijn van onschatbare waarde en betekenis voor het Amsterdam dat we onze kinderen en de volgende generaties nalaten. U kunt het verschil maken.

Kunst en cultuur hebben Amsterdam altijd al een gezicht gegeven. Kunst biedt een spiegel, met humor of serieus, in woorden, beelden, muziek en beweging. Een uitdrukking van gevoelens van wanhoop tot de lol over het leven in en met de stad. Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder!

De Amsterdamse cultuursector is bijzonder, groter en grootser dan de som der delen. Niet alleen voor de stad zelf – de sector speelt een belangrijke rol voor het hele land. Kracht zit in samenhang, van presentatieplekken tot talentontwikkeling, van instellingen tot makers. De culturele infrastructuur die zorgvuldig is opgebouwd, bevraagd en hernieuwd door creatieven, denkers en idealisten, geeft Amsterdam een (inter)nationale uitstraling en betekenis. Kracht zit ook in een gemeentebestuur dat mogelijk maakt: vrijlaat, steunt en vertrouwen biedt. Dat is van waarde voor alle Amsterdammers. Kunst is verweven met alle facetten van ons leven en onlosmakelijk verbonden met onze stad. Maar zo vanzelfsprekend is dat niet. Het is een keuze, telkens weer.

De cultuursector staat voor grote uitdagingen, of eigenlijk: in overlevingsstand. De sector die zorg draagt voor de ziel van de stad kampt met gebrek aan financiering, huisvesting en toegankelijkheid. Culturele instellingen en makers lopen aan alle kanten tegen grenzen aan. Dit vereist aandacht en investering. Tekort mag geen structurele basis zijn. Een ontwerp om de cultuursector toekomstbestendig te maken is cruciaal. Stel je de stad eens voor, waar de keuze niet voor de kunsten wordt gemaakt. Dan verandert de identiteit van de stad, met als gevolg een uitholling van wat Amsterdam ooit was. Dat moeten we niet laten gebeuren, het is de verantwoordelijkheid die elke generatie voor de volgende heeft. Dat is niet vrijblijvend.

De uitdagingen waar de cultuursector mee te maken heeft zijn niet alleen financieel van aard. Maatschappelijke spanningen hebben ook een enorme weerslag op de sector en de artistieke autonomie van de kunsten. Of het nu gaat om het afwegen van artistieke vrijheid tegenover maatschappelijke verantwoordelijkheden, of het omgaan met

bedreigingen en geweld uit protest tegen programmering.¹ Culturele organisaties en makers zijn zichtbaar. Ze spreken zich naar buiten toe uit over complexe vraagstukken. Soms met tegenzin – door druk van buitenaf, soms met trots. Altijd met impact op de organisatie zelf. Het gesprek voeren is daarom noodzakelijk, waarbij wrijving een plek kan hebben. Zowel binnen organisaties als voor de sector als geheel. De acceptatie dat verschillende zienswijzen en geluiden naast elkaar (mogen) bestaan, is een voorwaarde voor een gezonde cultuursector, het maakt veerkrachtig en weerbaar. Vooral in een tijd waarin meerstemmigheid, en daarmee onze democratische waarden, onder druk staat.² Cultuur heeft de kracht om mensen te verbinden, om te laten zien dat er ruimte is voor verschillende perspectieven, voor gesprek, en voor reflectie. Die ruimte, die vrijheid, is iets waar wij allen voor moeten blijven staan, ongeacht de druk die we voelen van buitenaf.³ Om met de woorden van burgemeester Femke Halsema te spreken: ‘laat cultuur met rust’.⁴

Het Amsterdamse gemeentebestuur maakt zich sterk voor de kunsten. Het beleid van wethouder Touria Meliani heeft ruimte gegeven aan de verschillende stemmen in de stad. In de raad wordt vanuit elke politieke kleur met bezieling gesproken over de kunsten; raadsleden laten zich goed informeren en zijn betrokken. In de afgelopen jaren heeft het college het budget voor de kunsten met verschillende (incidentele) investeringen tijdelijk kunnen verhogen. Het laat zien dat het gemeentebestuur de waarde van kunst en cultuur erkent. Tegelijk laat het zien dat het budget niet volstaat. Knelpunten worden door gebrek aan voldoende budget tijdelijk opgelost, maar in feite verschoven; het zijn geen lange termijnoplossingen.

Het is nu 18 december 2025, drie maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen. De campagnes gaan van start nu de partijprogramma's zijn uitgebracht. Veel van de adviezen van de kunstraad hebben daarin een plek gekregen. Partijen willen investeren in kunst en cultuur. De kunstraad roept op om commitment te verzilveren en actie te ondernemen. Heldhaftig, vastberaden en barmhartig. Hoe zien we de stad van de toekomst? Hoe profileert Amsterdam zich? Waar staan we voor? Het zijn essentiële vragen die een basis vormen voor uw (toekomstig) beleid. Als gemeentebestuur draagt u de verantwoordelijkheid om alle Amsterdammers toegang te geven tot kunst en cultuur. Als hoofdstad heeft Amsterdam bovendien een voorbeeldfunctie, zowel landelijk als internationaal.

Op 18 maart 2026 brengt de Amsterdamse Kunstraad voor de derde keer een Culturele Investeringsrekening uit. In dat advies signaleert de kunstraad urgente investeringen. Prioriteiten voor een stad waar ontworpen en ontwikkeld wordt, voor het Amsterdam van nu en het Amsterdam dat we doorgeven. Laten we verder kijken dan overleven.

Namens de Amsterdamse Kunstraad,
Met vriendelijke groeten,

Jörgen Tjon A Fong
voorzitter

Barbara van de Water
algemeen secretaris

¹ ACI (Amsterdamse Culturele Instellingen) ontwikkelde een veiligheidsprotocol.

² Zie ook Kunsten'92, 02-12-2025, [brief](#) Taskforce aan Tweede Kamer, over culturele programmering die weggesneden dreigt te worden uit de publieke omroep.

³ Kunstraadvoorzitter Jörgen Tjon A Fong, 16-09-2025, [speech](#) nazomerborrel cultuursector.

⁴ Burgemeester Femke Halsema, gemeenteraadsvergadering 17-09-2025, als fragment te zien op [Instagram](#), zie ook online statement 15-12-2025 (o.a. op [LinkedIn](#)).